

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721202659
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8721202659.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Fiľakovského, v právnej veci žalobkyne: Z.. B. C., H.. XX.X.XXXX, C. V. XXXX/XX, E., proti žalovanému: AGROOSIVO - ÚSVIT, s. r. o., Švábovce 623, IČO: 36 458 864, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov, pracovisko Poprad, Hviezdoslavova 2, IČO: 36 858 935, v konaní o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 13C/22/2021-24 zo dňa 8. februára 2022, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie vo výroku o trovách konania.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením konanie zastavil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyne v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne okrem iného ust. § 144, § 145 ods. 1, § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 21.10.2021 žiadala, aby súd určil, že je podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu 7/9 k nehnuteľnostiam špecifikovaným v petite žaloby. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe namietol nedostatok svojej pasívnej legitímácie z dôvodu, že na základe kúpnej zmluvy zo dňa 5.1.2021, ktorej vklad bol povolený 21.1.2021, už nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností a ako dôkaz predložil výpis z LV č. XXX a uplatnil si aj náhradu trov konania. Po doručení vyjadrenia žalovaného podaním doručeným súdu dňa 25.1.2022 žalobkyňa zobrala žalobu v celom rozsahu späť a navrhla náhradu trov konania stranám nepriznať.

4. O trovách konania rozhodol súd podľa § 256 ods. 1 C.s.p. tak, že priznal náhradu trov konania žalovanému. V prejednávanej veci došlo k zastaveniu konania na základe spätvzatia žaloby, ktoré nebolo motivované správaním žalovaného, teda z procesného hľadiska zastavenie konania zavinila žalobkyňa. Súd nevzhliadol dôvod na aplikáciu ust. § 257 C.s.p. a vzhľadom na zavinenie žalobkyne so zastavením konania priznal s poukazom na ust. § 256 ods. 1 C.s.p. náhradu trov konania žalovanému.

5. Proti výroku o trovách konania podala žalobkyňa odvolanie včas. Žiadala, aby odvolací súd zmenil výrok o trovách konania tak, že náhradu trov konania stranám sporu neprizná, alternatívne, aby odvolací súd uznesenie vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietala, že súd neaplikoval ust. § 257 C.s.p., aj keď boli splnené podmienky na aplikáciu ustanovenia, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvody hodné osobitného zreteľa videla

v tom že je osoba vyššieho veku a jej jediným príjmom je starobný dôchodok a žalobu podala v dobrej viere napraviť nespravodlivosť.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že rozhodnutie o trovách konania necháva na úvahe súdu.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

8. Podľa § 256 ods. 1, ods. 2 C.s.p., ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

9. Podľa § 257 C.s.p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa odseku 2, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. V prejednáwanej veci sa žalobkyňa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 1.10.2021 domáhala určenia, že žalobkyňa je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu 7/9 k nehnuteľnostiam parc. č. XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX XXX m², parc. č. XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², parc.č. XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², parc.č. XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², parc.č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², parc.č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m². Na základe výzvy súdu žalovaný vo vyjadrení uviedol, že v súčasnosti nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností, tieto boli odpredané na základe kúpnej zmluvy zo dňa 5.1.2021, vklad ktorej bol povolený dňa 21.1.2021, teda žalovaný nie je v konaní pasívne vecne legitimovaný. Žalobkyňa na základe uvedeného vyjadrenia vzala žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť a stranám sporu nepriznať nárok na náhradu trov konania.

12. Náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Náhrada trov konania sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ust. § 256 odsek 1 C.s.p. je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zavinila, že sa konanie muselo zastaviť. „I. Ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku je z obsahového hľadiska v podstate zhodné so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. II. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne.“ (nález Ústavného súdu SR z 20. marca 2018, sp. zn. II. ÚS 569/2017)

13. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom, ak sa pre správanie žalovaného vzala späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, je žalovaný povinný nahradiť trovy konania, pretože nesporne zavinil zastavenie konania. Ide najmä o prípady, keď žalovaný po podaní žaloby plnil žalobcovi, v dôsledku čoho žalobca vzal žalobu späť. Dôvodnosť žaloby sa posudzuje procesne a bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatiu žaloby nedošlo. Rozhodnou je skutočnosť, že žalovaný splnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z tohto dôvodu vzal žalobca žalobu späť. Aj náhrada trov konania priznaných podľa § 256 ods. 1 C.s.p. sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Ide o vyjadrenie všeobecného

princípu, že nárok na náhradu trov konania je úzko spätý s účelnosťou ich vynakladania pri uplatňovaní práva na súdnu ochranu. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 1. vydanie, 2017, s. 932 - 939)

14. „Ustanovenie § 146 ods. 2 OSP vyjadruje výnimku zo zásady náhrady trov konania podľa pomeru úspechu vo veci vyjadrenej v § 142 OSP. Toto ustanovenie vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon má za následok zastavenie konania. Z previazanosti § 146 ods. 1 písm. c) OSP s § 146 ods. 2 OSP vyplýva, že ak súd zastavuje konanie v dôsledku späťvzatia, musí sa zaoberať pri rozhodovaní o náhrade trov konania otázkou, či niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie muselo byť zastavené. Keďže nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku správania odporcu (žalovaného) k požiadavkám navrhovateľa (žalobcu). Ide teda o to, či sa navrhovateľ domohol k uplatnenému nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol navrhovateľ v meritórnom konaní úspešný, alebo nie (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Sžo 225/2010).“ (Najvyšší súd SR, sp. zn. 7?M Cdo 1/2014)

15. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 C.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide o procesnú subjektivitu. Táto procesnoprávna subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Spôsobilosť byť účastníkom zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka. V sporovom konaní zákon stranami označuje žalobcu a žalovaného (§ 60 C.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia).

16. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že žalobkyňa vzala žalobu v celom rozsahu späť na základe toho, že žalovaný nie je v konaní pasívne vecne legitimovaný. Žalovaný v podanom vyjadrení uviedol, že predmetné nehnuteľnosti o ktorých určenie vlastníckeho práva žalobkyňa podanou žalobou sa domáhala, previedol na základe kúpnej zmluvy zo dňa 5.1.2021, na iného vlastníka. Kataster nehnuteľností je verejne dostupný portál, na ktorom je možné si overiť vlastníka konkrétnej nehnuteľnosti. K zmene vlastníka došlo rozhodnutím príslušného katastrálneho odboru dňa 21.1.2021 a žalobu žalobkyňa doručila až dňa 1.10.2021. V čase podania žaloby vlastníkom žalovaných nehnuteľností bol evidovaný už iný vlastník aj na verejnom portáli www.katasterportal.sk, preto žalobkyňa pred podaním žaloby nič nebránilo na príslušnom internetovom portáli overiť si vlastníka žalovaných nehnuteľností.

17. „S dôvodmi hodnými osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 150 OSP (teraz § 257 CSP - pozn. autora) však nemožno zamieňať skutočnosť, že odporca svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Na takýto prípad pamätá ustanovenie § 143 OSP, podľa ktorého odporca, ktorý nemal vo veci úspech, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Toto ustanovenie súdy opomínajú.“ (R 23/1989)

18. Žalobkyňa v podanom odvolaní poukázala aj na možnosť aplikácie ust. § 257 C.s.p.. Súd prvej inštancie nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257 C.s.p.. Rovnako tak ani odvolací súd takéto dôvody nevzhladol, aj napriek tomu, že žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že je osobou vyššieho veku a jej jediným príjmom je starobný dôchodok.

19. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 C.s.p. sa právna veda zjednotila v názore „V súdnej praxi sa stretávame s rozhodnutiami, ktoré v určitom smere navigujú súdy na skúmanie dôvodov hodných osobitného zreteľa vo vzťahu k určitému druhu konania alebo k určitej procesnej situácii. Poslanie týchto rozhodnutí treba chápať tak, že upozorňujú na to, práve v určitom konaní alebo za určitej procesnej situácie môžu nastať dôvody hodné osobitného zreteľa, a preto pri úsudkovom procese sudcu nesmie v takom konaní alebo v takej procesnej situácii chýbať skúmanie aj týchto dôvodov.“ (Mazák J., Šoltýs L. Trovy konania v civilnom procese. Bratislava: Slovenská advokátska komora, Mimoriadne vydanie Bulletinu slovenskej advokácie, 1997, s. 96)

20. Z ustanovenia § 257 C.s.p. priamo vyplýva možnosť aplikácie tohto ustanovenia len vo výnimočných prípadoch. Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že strana, ktorá je povinná nahradiť trovy konania protistrane sa ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Použitie § 257 neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Skutočnosť, že žalobkyňa je osobou vyššieho veku, ktorej jediným príjmom je len starobný dôchodok bez ďalšieho, takýmto výnimočným prípadom nie je. Žalobkyňa v konaní nepreukázala ničím právne významným dôvody, pre ktoré by súd mal aplikovať ust. § 257 C.s.p..

21. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6?M Cdo 5/2011 k aplikácii § 257 C.s.p. uviedol, cit.: „...dovolací súd poznamenáva, že v ustanovení § 150 ods. 1 O.s.p. je ustanovené moderačné právo súdu zmierniť dôsledky uplatnenia právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania; dáva súdu možnosť, aby za splnenia predpokladov v tomto ustanovení uvedených nepriznal náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, u ktorého sú inak splnené predpoklady pre priznanie náhrady celkom alebo sčasti. Predmetné ustanovenie umožňuje tak presadiť aplikáciu ustanovenia § 1 O.s.p. (zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb) a doceliť tak pokiaľ možno spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Musí ale ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale ja v okolnostiach na strane účastníkov, a to oboch) jeho aplikácie. Ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. neslúži k zmiernovaniu majetkových rozdielov medzi účastníkmi konania, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a pod.“

22. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. (Pozri uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14)

23. Odvolací súd ako aj súd I. inštancie nevzhladol dôvody na aplikáciu ust. § 257 C.s.p.. V zmysle vyššie citovaných rozhodnutí a právnej vedy musí ísť o preukázané a výnimočné dôvody. Skutočnosť, že žalobkyňa je starobnou dôchodkyňou takýmto dôvodom hodným osobitného zreteľa nie je. Žalovanému tiež vznikli preukázateľne náklady na účinné bránenie svojho práva, ktoré nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal, pričom v konaní bolo preukázané pochybenie žalobkyne pri označení žalovaného ako strany sporu, čím došlo k späťvzatiu žaloby a zastaveniu konania.

24. Vzhľadom na hore uvedené odvolací súd v súlade s ustanovením § 387 C.s.p. uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 v spojení s § 262 odsek 1 a § 255 odsek 1 C.s.p. v odvolacom konaní úspešný žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania rozsahu 100 %.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 C.s.p. v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.)